

VarkensInZicht

Biofilms in drinkwaterleidingen onder de
loep en impact op drinkwaterkwaliteit

Van Rossum Ulric

Studiedag 2026

ILVO

WIE ZIJN WIJ?

VLAIO-LA BiofilmPrevent project: Biofilmvorming in drinkwatersystemen van varkens en pluimvee

ILVO

Instituut voor Landbouw-,
Visserij- en Voedingsonderzoek

dr. ir. Koen De Reu

dr. Marc Heyndrickx

dr. Geertrui Rasschaert

ir. Ulric Van Rossum

inagro

RESEARCH & ADVICE IN AGRICULTURE & HORTICULTURE

dr. ir. An Cools

Michèle Beelen

**Provincie
Antwerpen**

PROEFBEDRIJF
PLUIMVEEHOUDERIJ

dr. Niels Demâître

dr. Kris De Baere

WIE ZIJN WIJ?

VLAIO-LA BiofilmPrevent project: Biofilmvorming in drinkwater-systemen van varkens en pluimvee

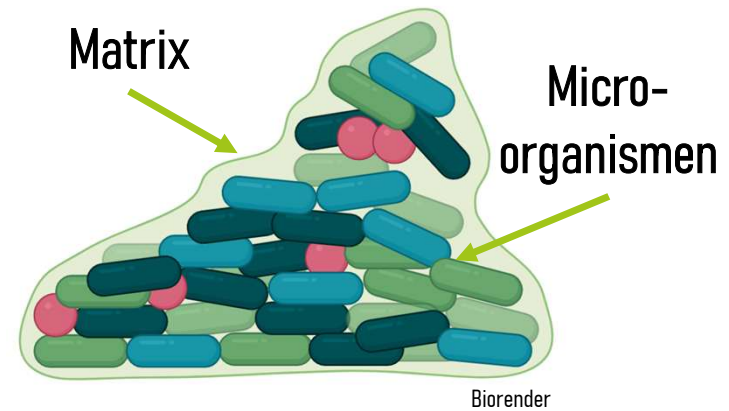

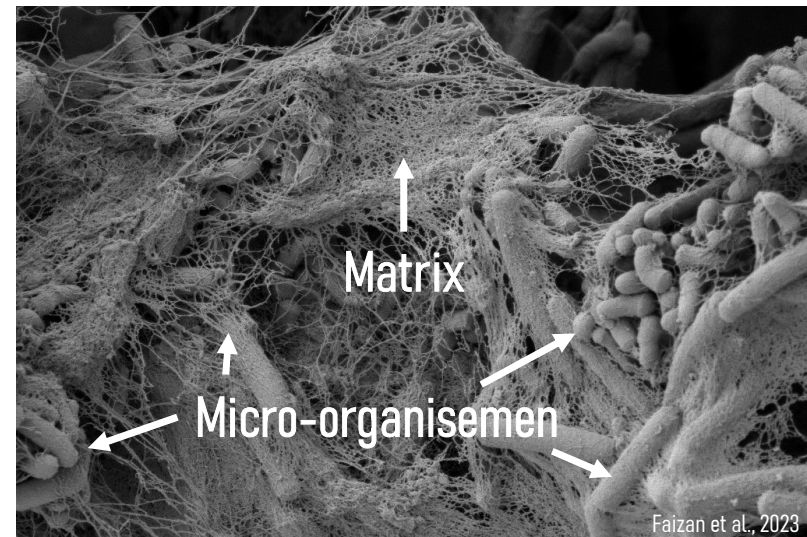
Wat is een biofilm?

BIOFILMS IN DE OMGEVING

- Levensstijl van meeste micro-organismen
- >99% van alle micro-organismen op aarde
- Op oppervlaktes in vochtige omgevingen
- Micro-organismen ingekapseld in een matrix

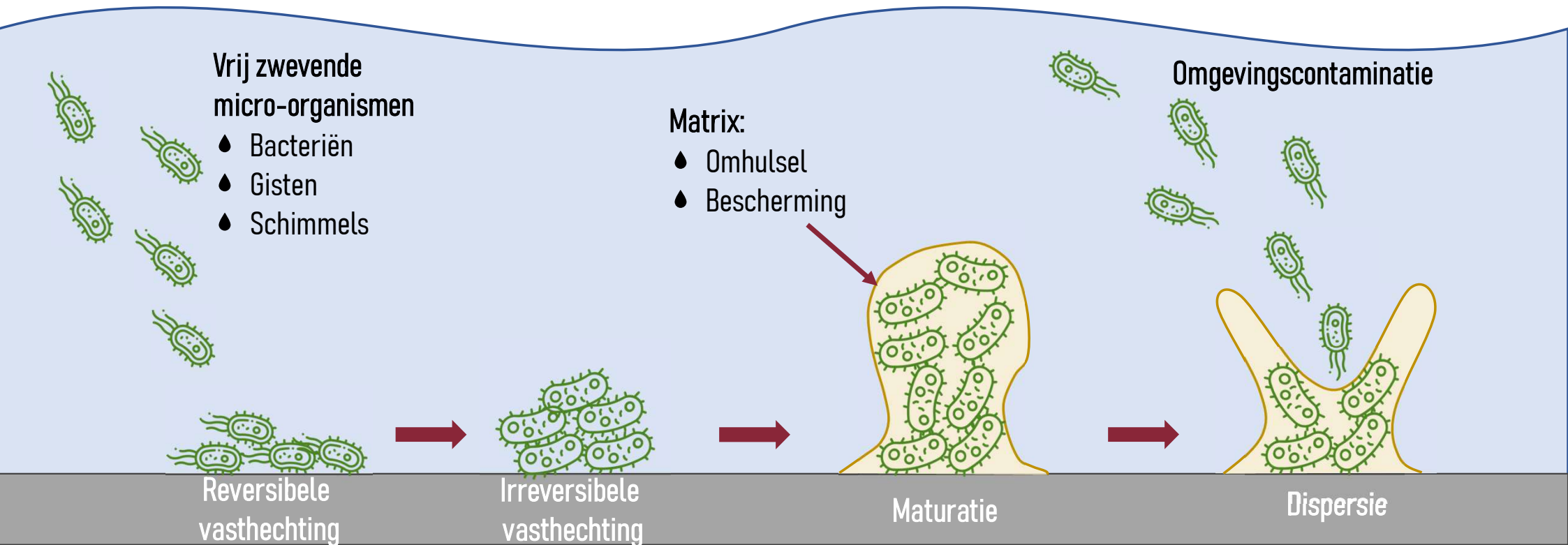

Microscopisch beeld van een biofilm

BIOFILM LEVENSCYCLUS

Water

Hard oppervlakte

BIOFILMS IN DE OMGEVING

- Bescherming tegen chemicaliën
- Niche voor pathogenen
- Onder dosering van antibiotica's en supplementen
- Verstopte pijpleiding door biofouling
- Snellere corrosie van metalen leidingen

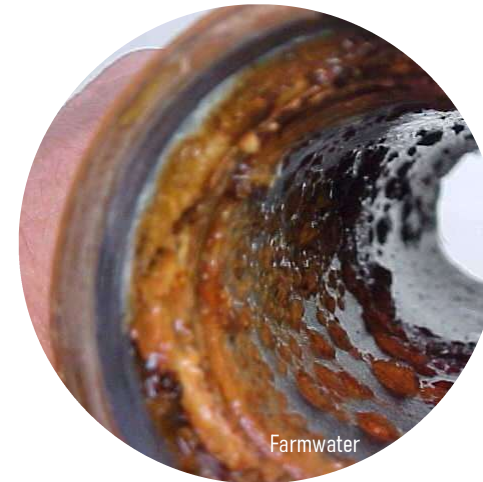
Binnenkant ijzeren leiding met biofilm en corrosie

Biofilm in leiding bij varkenshouder

Biofilm in leiding

Biofouling in koelwatersysteem

A photograph of several pigs in a stall, with their heads and snouts visible through metal bars. The image is dimly lit and serves as a background for the text.

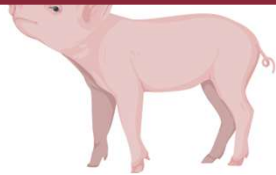
Waarom dit project?

HET BIOFILMPROBLEEM

Hoe kan biofilmvorming worden beheerst om de microbiologische kwaliteit van drinkwater te waarborgen?

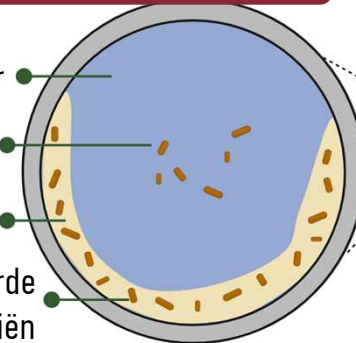
Waterbronnen:

Grond, leiding, regen, rivier

Laag-kwalitatief
drinkwater

Water
Vrij zwevende bacteriën
Biofilm
Biofilm geassocieerde bacteriën

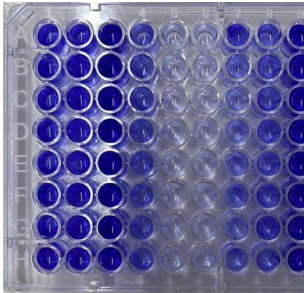

Persistente biofilm in leidingen

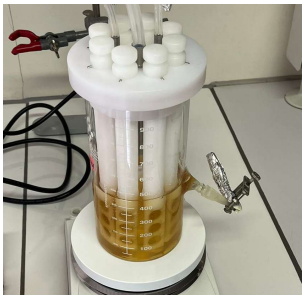
PROJECT DOELEN

1. Microbiologische tellingen en identificatie van stalen genomen bij varkens- en pluimveehouders

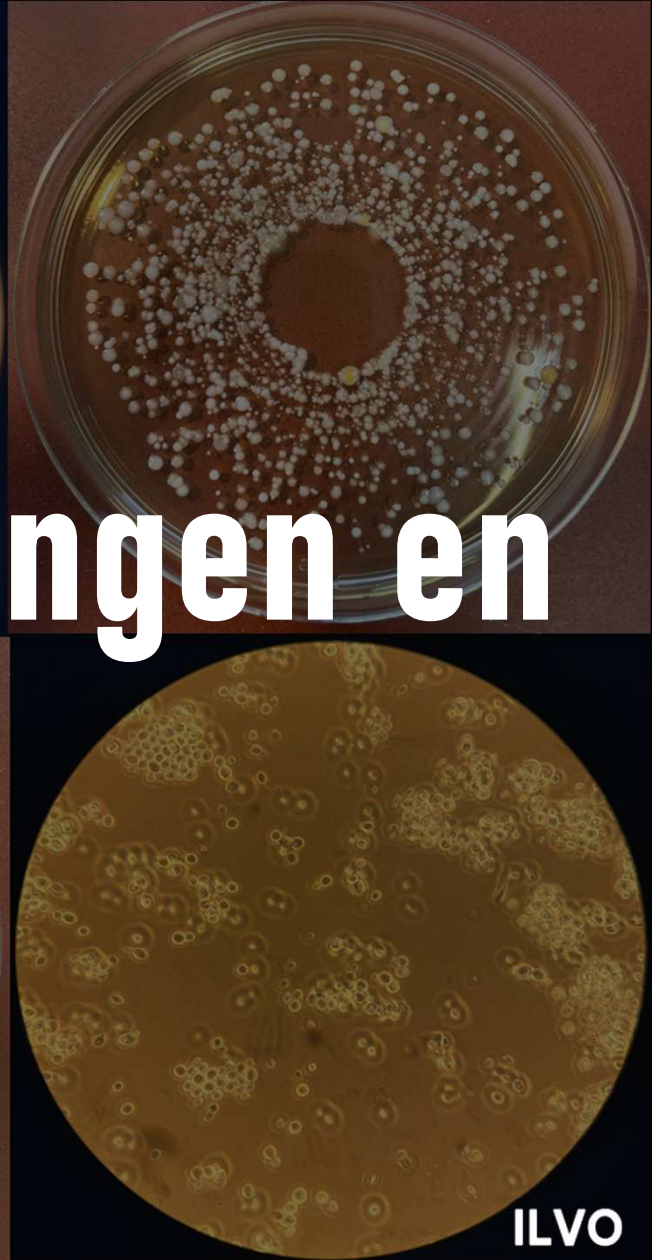

2. Screenen van het biofilmvormend vermogen van de micro-organismen gevonden in de stalen

3. Controle van drinkwaterbehandelingen en reiniging & ontsmetting van drinkwatersystemen

Microbiologische tellingen en identificatie

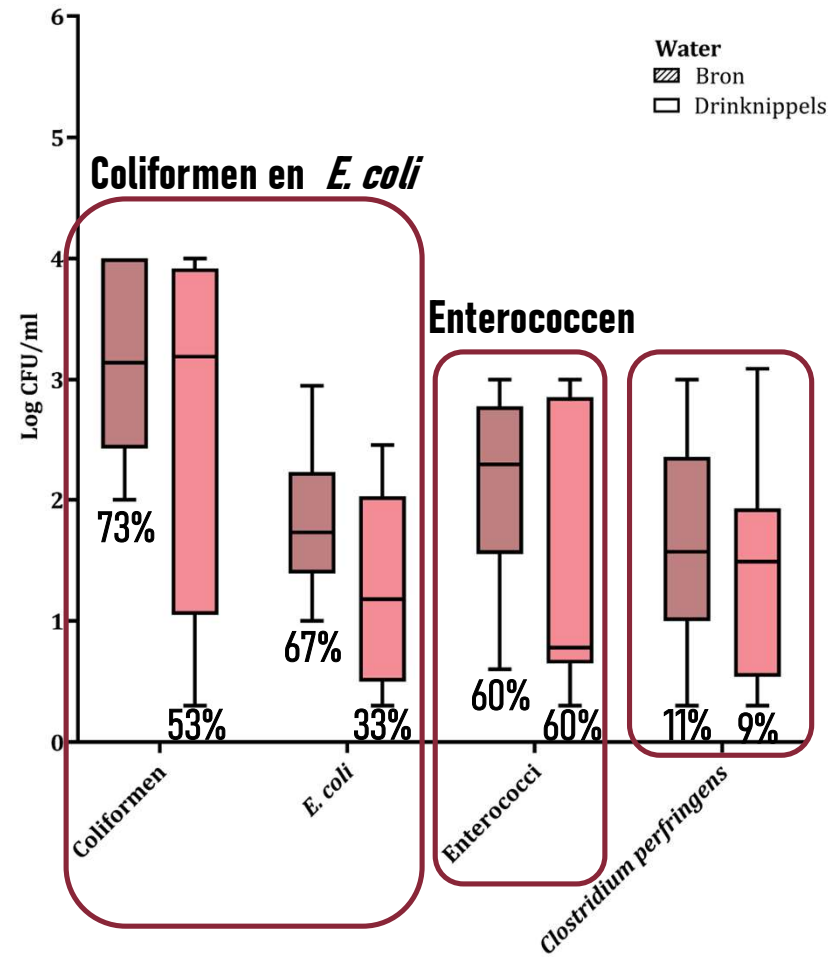
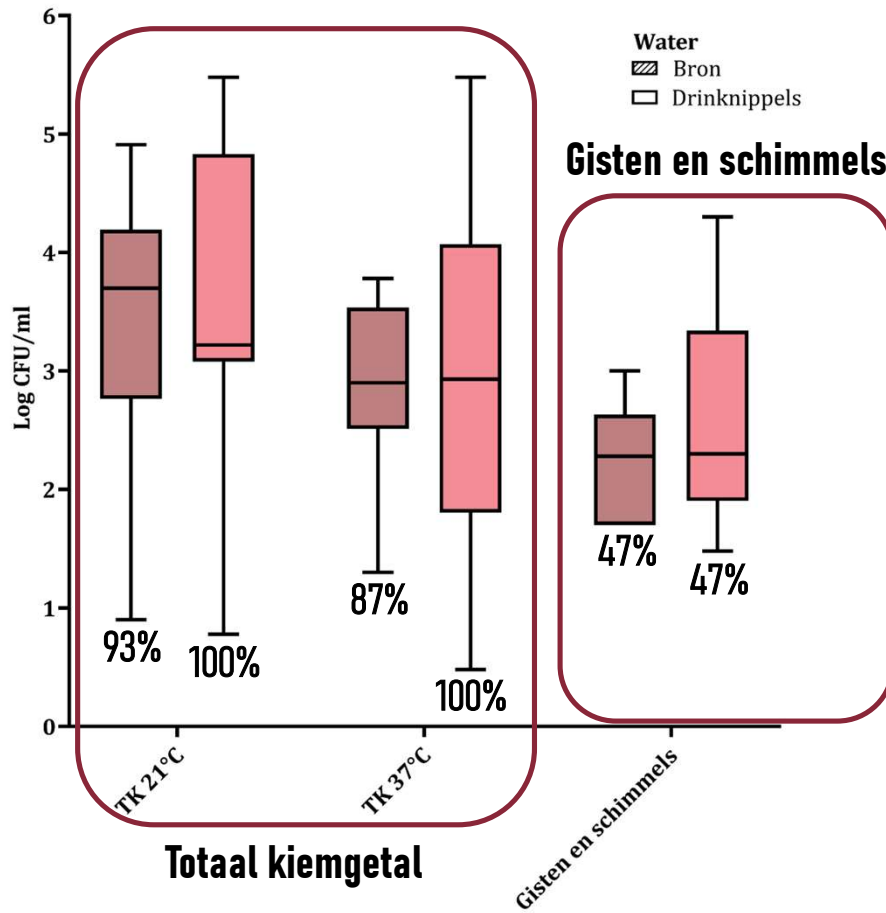

MICROBIOLOGISCHE TELLINGEN EN IDENTIFICATIE

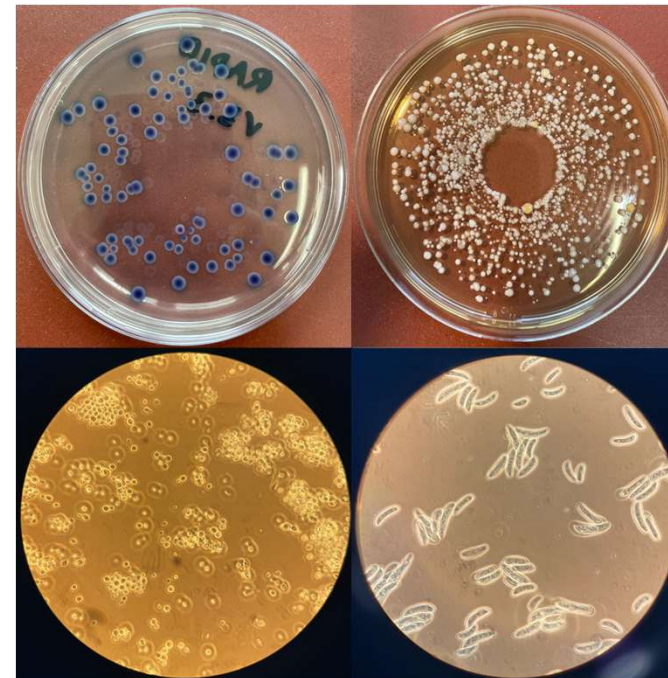
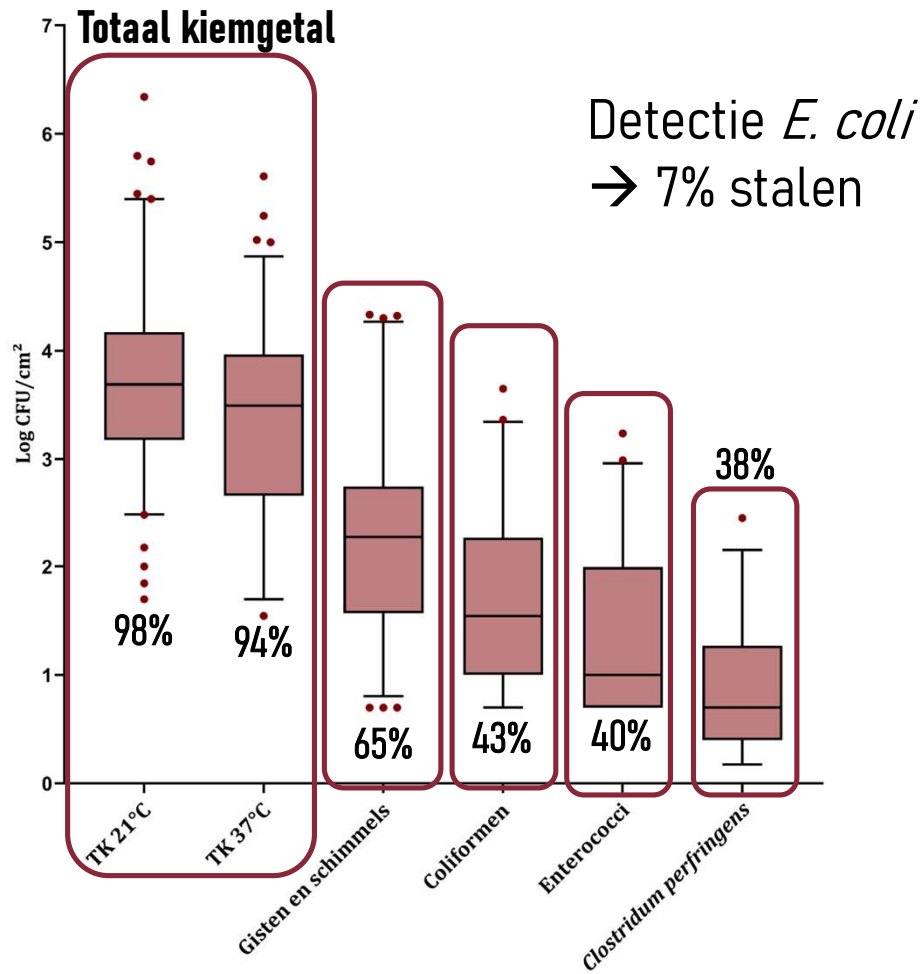
1. Drinkwaterstalen en biofilm swabs
  - 15 biggenafdelingen
  - Drinkwater aan bron en drinknippels
  - Einde ronde bij leegstand voor reiniging en ontsmetting
  - Microbiologische tellingen
2. Identificatie micro-organismen

MICROBIOLOGISCHE TELLINGEN VAN DRINKWATER AAN HET EINDE VAN EEN RONDE

MICROBIOLOGISCHE TELLINGEN VAN BIOFILM SWABS AAN DE DRINKNIPPELS

MICROBIOLOGISCHE IDENTIFICATIE VAN BIOFILM SWABS AAN DE DRINKNIPPELS

Biofilmstalen

Waterstalen

Vaakst voorkomende bacteriën biofilm:
Staphylococcus en *Pseudomonas*

- *Staphylococcus saprophyticus* group
- *Pseudomonas fluorescens* group
- *Staphylococcus arlettae*
- *Psychrobacter pulmonis*
- *Acidovorax delafieldii*

- *Bacillus licheniformis*
- *Bacillus pumilus*
- *Peribacillus muralis*
- *Aeromonas bestiarum*
- *Pedobacter koreensis*
- *Staphylococcus arlettae*
- *Acidovorax facilis*
- *Chryseobacterium aquaticum*
- *Chryseobacterium scophthalmum*
- *Flavobacterium sinopsychrotolerans*
- *Flavobacterium succinicans*
- *Lelliottia amnigena*
- *Psychrobacter faecalis*
- *Serratia liquefaciens*
- *Sphingobium xenophagum*

- *Brevibacterium epidermidis*
- *Aeromonas eucrenophila*
- *Acinetobacter towneri*
- *Chryseobacterium* spp.
- *Pseudomonas putida*
- *Brevundimonas bullata*
- *Lelliottia amnigena*
- *Bacillus pumilus*
- *Stenotrophomonas maltophilia*
- NA
- <1%

Totaal = 274

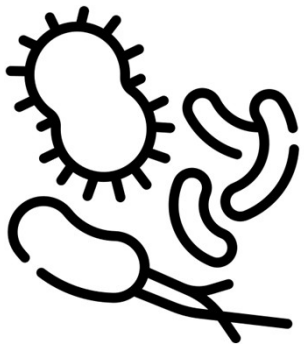

Totaal = 20

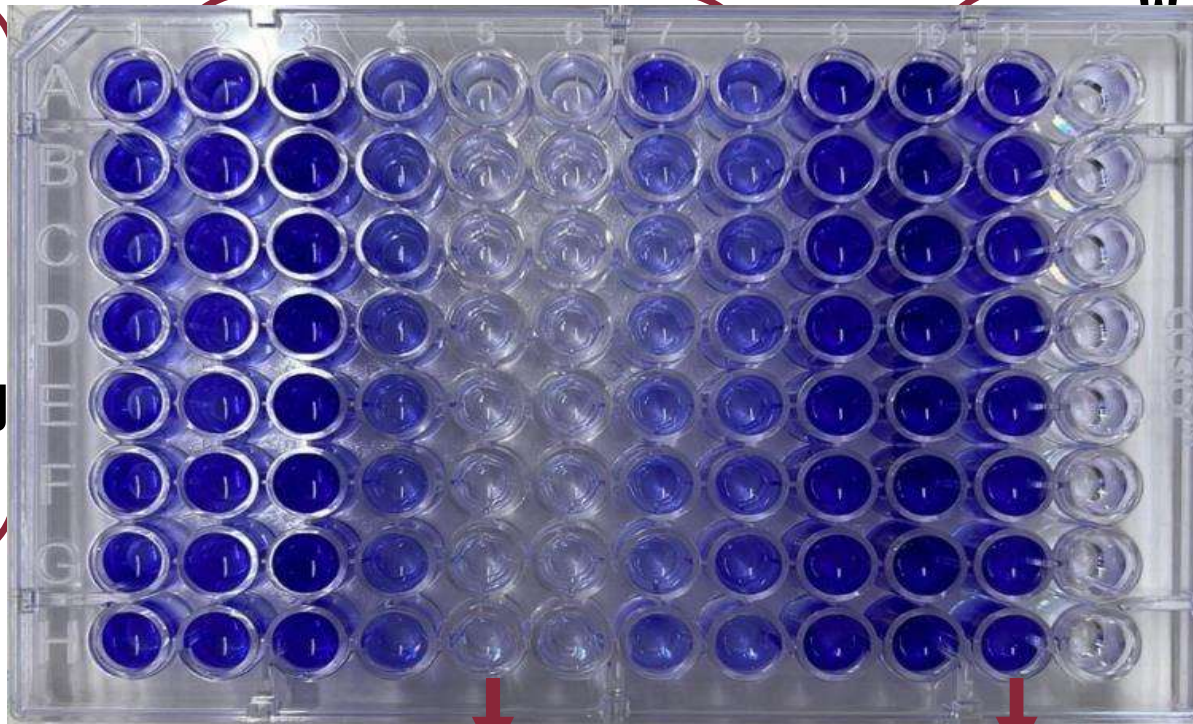

**Screenen van het
biofilmvormend vermogen**

BIOFILM SCREENING: METHODE

**Bacteriën afkomstig
van de stalen**

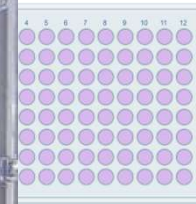
**Weinig biofilm = zwakke
biofilm vormer**

**Veel biofilm = sterke
biofilm vormer**

Weg stap 1

**volet kleuring
(met biofilm)**

Weg stap 2

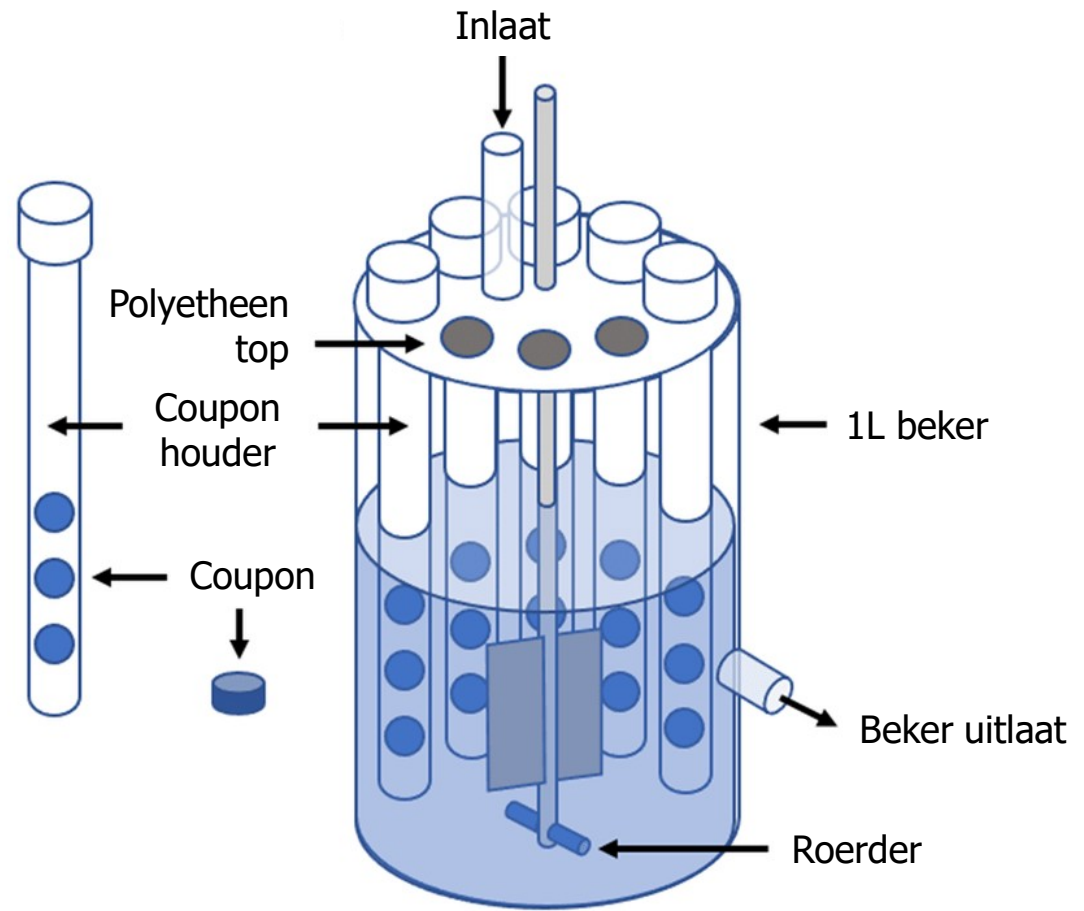

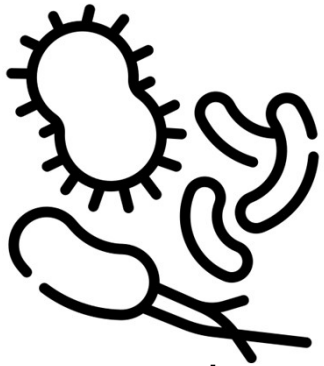

Controle van reiniging & ontsmetting van drinkwatersystemen

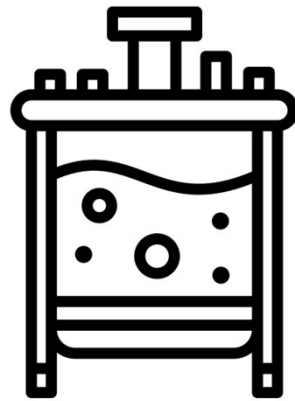
MODELSYSTEEM: BIOFILM BIOREACTOR

BIOFILM SCREENING: METHODE

4 bacteriën dat samen veel biofilm produceren

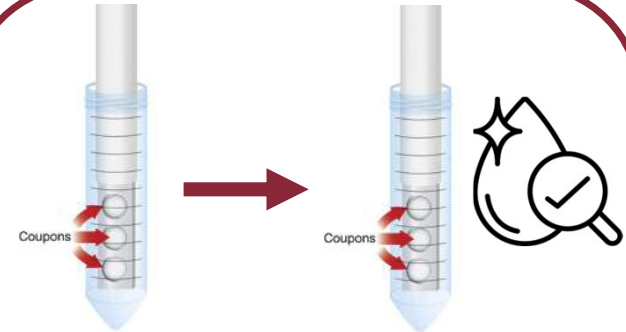

Biofilm kweken in bioreactor

48u

Reinigen en ontsmetten

Wassen

Reinigen en ontsmetten

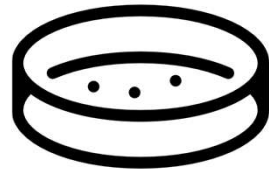

Biofilm schrappen

Wassen

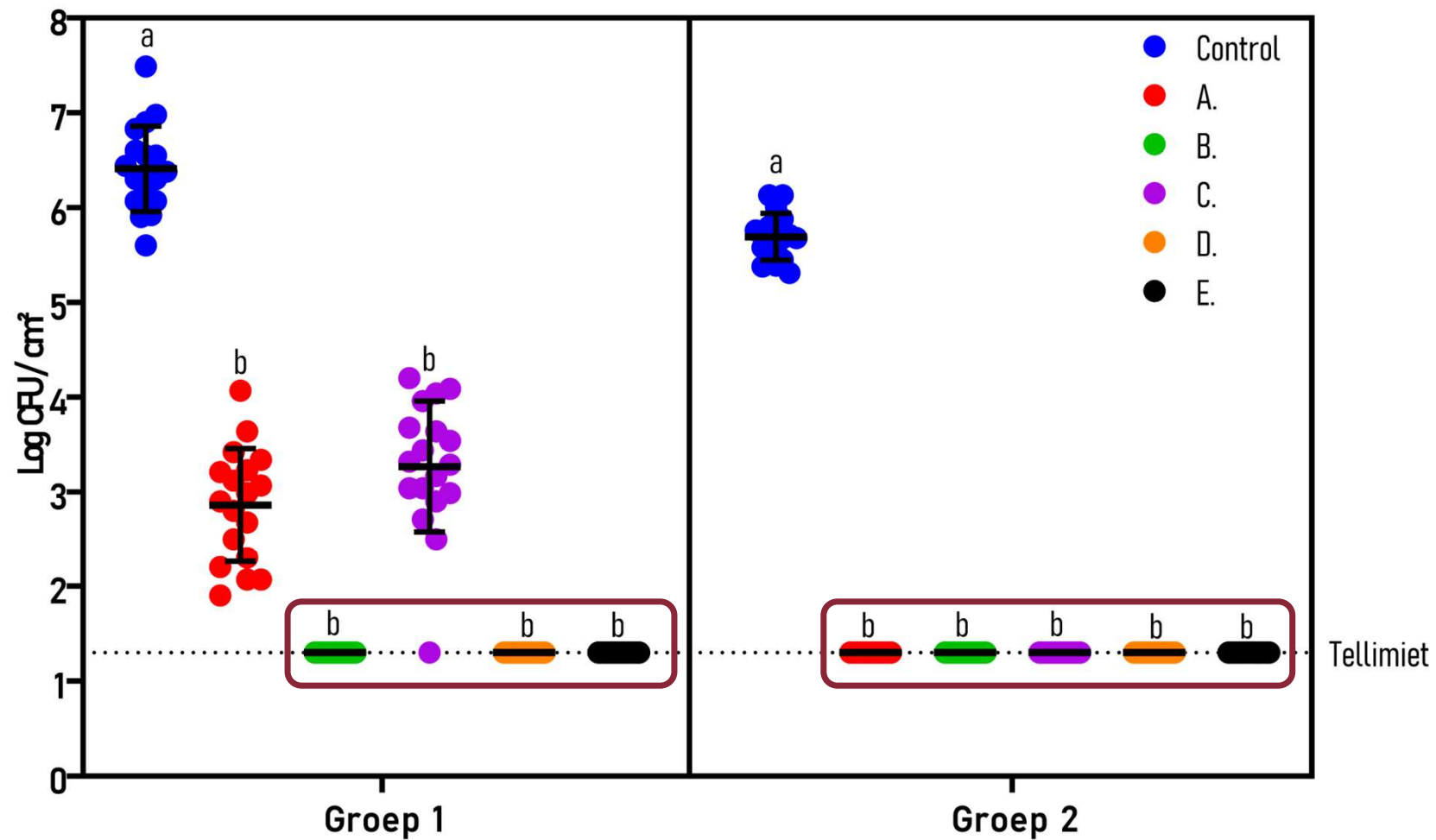
Uitplaten

Bacteriën tellen

MODELSYSTEEM: BIOFILM BIOREACTOR

VLAIO-LA BiofilmPrevent

CONCLUSIES

- Biofilm:
  - Voorkeurslevensstijl van meeste micro-organismen
  - Niche voor pathogenen
  - Beschermt de micro-organismen
- Biofilms in drinkwaterleidingen
  - Veel verschillende soorten
  - Dominant: staphylococcen en pseudomonaden
- Bacteriën uit de leidingen → sterke biofilm vormers
- Huidige reinigings- & ontsmettingsprotocollen
  - Niet alle producten even geschikt (*in vitro*)

BIOFILMPREVENT: VERVOLG...

- Biofilm model:
  - Standaard waterbehandelingen
- Proefbedrijf Pluimveehouderij in Geel
  - Zelfde reinigings- en ontsmettingsprotocollen
  - Zelfde waterbehandelingen
- Evaluatie via swabs en waterstalen (cfr. praktijkbedrijven)

**Provincie
Antwerpen**

PROEFBEDRIJF
PLUIMVEEHOUDERIJ

BEDANKT VOOR UW AANDACHT

Meer info:

Ik beantwoord graag uw vragen